

EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei
az EU belügyi együttműködése terén
(május)

AZ ÍR ELNÖKSÉG ALATT AZ UTOLSÓ RENDES TANÁCSÜLÉSRE JÚNIUS 7–8-AN KERÜLT SOR LUXEMBURGBAN. Az ülésen a tanács belügyi formációja elfogadta a súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos, a 2014 és 2017 közötti időszakra vonatkozó uniós prioritások meghatározásáról szóló következtetéseket, amely kijelöli a következő, a szervezett bűnözés elleni második uniós szakpolitikai ciklus prioritásait. A dokumentum elfogadását persze megfelelő előkészítő munka előzte meg. Egyrészt sor került az első, kísérleti szakpolitikai ciklus (2011–2013) eredményeinek és működésének értékelésére, másrészt az Europol elkészítette az első komplex fenyegetettségértékelést (SOCTA) a súlyos, szervezett bűnözésre vonatkozóan. Elsődlegesen ennek megállapításai adták az alapját belső biztonság állandó bizottsága (COSI) számára a következő szakpolitikai ciklus fő céljainak meghatározásához. A korábbi kísérleti ciklussal ellentétben a következő időszak már csak bűncselekmény-kategóriákat jelez fő célként, az Europol ugyanis a fenyegetettségértékelésben is célszerűbbnek tartotta, ha a földrajzi prioritások helyett egységesen a tematikus megközelítésre fókuszál. A lehetséges súlypontok alapos megvitatása után a végső listára felkerült, hogy akadályozni kell az illegális bevándorlás elősegítésében részt vevő szervezett bűnözői csoportok tevékenységét a származási országokban, a főbb útvonalakon és az egyes esetlegesen újonnan megjelenő alternatív útvonalakon, emellett természetesen fontos marad az emberkereskedelem és a kiberbűnözés különböző formái elleni küzdelem, illetve a kábítószer-kereskedelem (elsősorban szintetikus szerek, kokain és heroin) elleni fellépés is. Az elsőbbségi feladatok között szerepel továbbá, hogy akadályozni kell az egészségügyre, a biztonságra és az élelmiszerekre vonatkozó szabályozásokat sértő hamisított áruk előállításában és terjesztésében részt vevő, valamint a nem kielégítő minőségű árukat előállító szervezett bűnözői csoportok tevékenységét, illetve korlátozni kell a jövedéki adóval kapcsolatos csalásban, illetve a közösségen belüli eltűnő kereskedő útján elkövetett csalásban részt vevő szervezett bűnözői csoportok és specialisták kapacitását. A mobil bűnözői csoportok elleni fellépés egyre több tagállamot érint, ezért fennmaradt a

listán, illetve önálló tematikus prioritásként bekerült az illegális fegyverkereskedelem elleni küzdelem fontossága. A tagállamok miniszterei vitát folytattak az Europol és a Cepol tervezett összehívásáról is, amelyet tizenhat tagállam nem támogat, így a tanács felkérte a bizottságot: ebben a kérdésben vizsgálja felül az álláspontját, addig a kompetens szakértői munkacsoport nem tárgyalja a vonatkozó rendelettervezet érintett részeit.

A MINISZTEREK MEGVITÁTTÁK A SCHENGENI KORMÁNYZÁSRÓL BENYÚJTOTT JAVASLATCSOMAG KOMPROMISSZUMOS SZÖVEGTERVEZETÉT, ENNEK ALAPJÁN LEHETŐSÉG NYÍLIK A MEGÁLLAPODÁSRA AZ EURÓPAI PARLAMENTTEL. A csomag egyrészt átalakítja és a bizottság koordinációjával valósítja meg az eddig kormányközi alapon működő schengeni értékelési mechanizmust; másrészt egyfajta vészhelyzeti mechanizmus létrehozásával meghatározza a schengeni belső határokon az ellenőrzések visszaállításának feltételeit. Utóbbi lényege, hogy legvégső eszközként a tanács fogadhatja el ügyvezetett ajánlást – a bizottság javaslatára – valamely tagállam vagy tagállamok belső határán történő határellenőrzés ideiglenes visszaállítására vonatkozóan. A jogszabálytervezetek formális elfogadása a későbbiekben várható.

A RADIKALIZÁLÓDÁS ÉS A TERRORISTABORZÁS ELLENI KÜZDELEMRE IRÁNYULÓ EURÓPAI UNIÓS STRATÉGIA KIDOLGOZÁSA ÓTA VÁLTOZTAK ÉS MEGSOKASODTAK A RADIKALIZÁLÓDÁS TENDENCIÁI, ESZKÖZEI ÉS MINTÁI. A magányos elkövetők és a külföldi harcosok jelenségei pedig újfajta fenyegetést jelentenek. A modern technológia, a média és az internet új mobilizációs és a kommunikációs lehetőségeket és platformot kínálnak azoknak az ideológiáknak, amelyek arra ösztönöznek egyeseket, hogy terrorizmusra vagy erőszakos extrémista cselekményre, illetve fellépésre ragadtassák magukat. Ezért a most elfogadott következtetéseiben a tanács felkéri a bizottságot, hogy a bevált módszerek, szakértői és tudományos tanulmányok, továbbá a radikalizálódást figyelő uniós információs központ és más releváns intézmények és hálózatok tapasztalatai alapján nyújtson be közleményt, amelyben konkrét intézkedéseket vázol a radikalizálódás és az erőszakos szélsőséges elleni küzdelmet illetően. Emellett a tanácsülésre Gilles de Kerchove, az EU terrorizmus elleni koordinátora vitadokumentumot készített, amely elsődlegesen a szíriai konfliktusra koncentrálva összegzi az uniós intézmények lehetséges lépéseit a külföldi katonák vonatkozásában, akik önkéntesen utaznak a különböző válságzónákba, hogy részt vegyenek a harcokban, és hazatérve biztonsági kockázatot jelenthetnek egyes európai országokban.

EURÓPAI UNIÓ

A SCHENGENI KORMÁNYZÁS MEGERŐSÍTÉSÉRŐL SZÓLÓ, 2011. SZEPTEMBER 16-I BIZOTTSÁGI KÖZLEMÉNYBEN BEJELENTETT ÉS A BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI TANÁCS ÁLTAL TÁMOGATOTT ELKÉPZELÉSEKNEK MEGFELELŐEN A BIZOTTSÁG AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK SZÓLÓ, A SCHENGENI TÉRSÉG MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ FÉLÉVES JELENTÉSEKET FOGAD EL. A mostani, harmadik jelentés a 2012. november 1. és 2013. április 30. közötti időszakot öleli fel. A jelentés kitér különösen a schengeni külső határok helyzetére; a schengeni övezeten belüli migrációs helyzetre; a schengeni értékelések eredményeire; a belső határokon az ellenőrzések ideiglenes visszaállításával kapcsolatos esetekre; és a második generációs Schengeni Információs Rendszer (SIS-II.) üzembe állására. Földrajzi elhelyezkedéséből adódóan Magyarország az Európai Unióba és a schengeni térségbe irányuló szárazföldi illegális migráció egyik fő tranzitországja, a keleti és délkeleti migrációs útvonalak haladnak át az ország területén.

A TANÁCS 2012. DECEMBERÉBEN FOGADTA EL A 2013–2020-AS IDŐSZAKRA SZÓLÓ, KÁBÍTÓSZER ELLENI UNIÓS STRATÉGIÁT ÉS ENNEK ALAPJÁN AZ ÍR ELNÖKSÉG ELKÉSZÍTETTE AZ ÚJ UNIÓS KÁBÍTÓSZER ELLENI CSELEKVÉSI TERVET A 2013 ÉS 2016 KÖZÖTTI IDŐTÁVRA. A cselekvési terv meghatározza a stratégia céljainak megvalósítása érdekében folytatandó tevékenységeket. Ezek meghatározására a stratégia két szakpolitikai területe (a kábítószer-kereslet és a kábítószer-kínálat csökkentése) keretében és a stratégia három átfogó kérdésköre (a koordináció, a nemzetközi együttműködés, valamint a tájékoztatás, kutatás, monitoring és értékelés) keretében kerül sor.

A BIZOTTSÁG 2012. DECEMBER 7-ÉN MUTATTA BE KÖZLEMÉNYÉT AZ EU-N BELÜLI BÜNYÜLDÖZÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSÉRŐL: AZ EURÓPAI INFORMÁCIÓCSERE-MODELL KAPCSÁN AZ ÉRINTETT TANÁCSI FORMÁCIÓKBAN VITÁT FOLYTATTAK A TAGÁLLAMOK. A bizottság a közleményében ugyanis arra a következtetésre jutott, hogy a továbbiakban is a meglévő eszközökre kell építeni, minél jobban kihasználni az Europol adta lehetőségeket, illetve valamennyi tagállamnak implementálnia és alkalmaznia kell az úgynevezett svéd kezdeményezést, amelynek a lényege az lenne, hogy a rendészeti szervek közötti közvetlen információcserét segítse. Utóbbi kapcsán azonban számos tagállam évek óta kritikai észrevételeket tesz, hiszen az instrumentum alkalmazása közös formanyomtatvány alkalmazását írja elő, ennek a kitöltésiideigénye és formalitásai azonban nem növelték a népszerűségét a gyakorló szakemberek körében. Következtetéseiben a tanács halványan érzékelteti az

EURÓPAI UNIÓ

ezzel az eszközzel kapcsolatos álláspontját, illetve részben magával is kritikát fogalmaz meg, amikor sajnálkozik amiatt, hogy egyes tagállamok késlekednek a prűmi határozatok átültetésével, ez pedig jelentősen megehezíti az érintett adatkategóriák vonatkozásában az információcsere uniós szintű fejlesztését.

AZ EURÓPAI UNIÓ 2010-BEN ELFOGADOTT BELSŐ BIZTONSÁGI STRATÉGIÁJA HANGSÚLYOZTA A BELSŐ BIZTONSÁG MEGTEREMTÉSE SZEMPONTJÁBÓL AZ INNOVÁCIÓ FONTOSSÁGÁT és egyúttal azt is, hogy a biztonság garantálásában érintett hatóságoknak, a kutatás-fejlesztés és az érintett ipar képviselőinek együtt kell működniük annak érdekében, hogy egy közös megközelítés, a költségsökkentés és a hatékonyságnövelés segítségével elősegítsék és fejlesszék az új technológiákat. A közös kutatási és fejlesztési program keretében folyó projektek eredményére építve az Európai Uniónak saját biztonsági igényeire szabott technológiai szabványokat és platformokat kell kialakítania. Mindezen követelmények teljesülése érdekében a tanács központi szerepet szán az úgynevezett ENLETS szakértői hálózatnak (European Network of Law Enforcement Technology Services; Rendvédelmi Technológiai Szolgáltatások Európai Hálózata). Úgy véli, hogy ezen a hálózaton belül biztonságtechnológiai figyelési mechanizmust szükséges létrehozni annak érdekében, hogy a belső biztonsági hatóságok végfelhasználóit jobban és hatékonyabban be lehessen vonni az EU kutatás- és iparpolitikájának belső biztonsági vonatkozású területeibe, szorosabb együttműködést lehessen kialakítani e hatóságok között, valamint hogy jobban rá lehessen látni a kialakulóban lévő technológiákra.

JÚLIUS 1-JÉN AZ ELNÖKSÉGET LITVÁNIA VESZI ÁT. Az elnökségi program általános prioritásai között szerepel természetesen a következő többéves pénzügyi keret működése megkezdéséhez jogi alapot nyújtó jogi instrumentumok elfogadása és a gazdasági válság további kezelése. A belügyi terület prioritásairól a következő unióesemény-összefoglalóban bővebb információkkal szolgálók.

Összeállította: Szabó Adrienn